

26 ust. 1 pkt 9, zamiast podlegać odliczeniu od podstawy obliczenia podatku, była odejmowana od kwoty zobowiązania podatkowego. Jednocześnie projektodawcy całkowicie rezygnują z ingerencji w kryteria, zgodnie z którymi darowizny podlegają kwalifikacji jako nadające się do odliczenia oraz – w zakresie darowizn przekraczających przewidziany limit – pozostawiają w niezmienionym stanie dotychczasową konstrukcję odliczenia od dochodu.

Intencją autorów projektu jest stymulowanie podatników podatku dochodowego od osób fizycznych do zwiększania kwot darowizn dokonywanych na rzecz organizacji pozarządowych, co ma przyczynić się do poprawy sytuacji finansowej tychże organizacji i zwiększeniu ich efektywności w zakresie realizacji wykonywanych przez nich zadań publicznych. Dodać należy, że organizacje te, nawet w przypadku realizacji projektów finansowanych ze środków publicznych, zobowiązane są do zapewnienia niemal każdorazowo wkładu własnego, co wobec nielicznego katalogu źródeł „pozagrantowego” finansowania, może być dla wielu organizacji barierą nie do przejścia. Niniejszy projekt ma stanowić krok w kierunku rozwiązania problemu braku wykształcenia w Polsce kultury dobroczynności i nieistnienia powszechnego zwyczaju przekazywania części dochodów na działalność organizacji społecznych (co jest oczywistością np. w USA). Według danych Ministerstwa Finansów, nie więcej niż 2%⁵ podatników dokonało odliczeń darowizn od dochodu. Oczywiście nie jest to pełny obraz skali dokonywanych darowizn (niektórzy podatnicy mogli bowiem świadomie lub nieświadomie nie skorzystać z przysługującego im odliczenia, zaś część z podatników mogło dokonać darowizn na cele społeczne, które nie kwalifikowały się do odliczenia), to jednak pozwala przypuszczać, że skala pożądanых postaw w zakresie dobroczynności jest niewielka.

Projektowane zmiany z jednej strony zwiększają skalę korzyści podatkowych, jakie uzyskują podatnicy dokonujący darowizn na cele społeczne, z drugiej zaś – niosą za sobą pewien ideowy przekaz. Dostrzeżone bowiem zostaje, że takie darowizny są w pewnym sensie, podobnie jak podatki, wkładem podatnika w realizację celów publicznych z tym, że realizowanych nie przez instytucje państwowe i samorządowe, a poprzez organizacje pozarządowe.

Model, w którym odliczeniu od podatku podlega tylko 50% darowizny, z ideowego punktu widzenia może budować poczucie współodpowiedzialności podatników za wspieranie organizacji społecznych (współ – czyli razem z Państwem – podatnik daje 50% „od siebie”, zaś Państwo daje „drugie 50%” o taką właśnie kwotę uszczuplając swoje dochody). Fakt, iż 50% darowizny trzeba dołożyć „z własnych” pieniędzy, a nie wyłącznie rozporządzając własną należnością podatkową oraz wprowadzenie limitu darowizn będących podstawą do odliczenia od podatku w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku podatkowym, mają skutecznie zapobiegać nadmiernemu uszczupleniu dochodów budżetu Państwa, a także ewentualnym próbom nadużywania proponowanej instytucji dla celów innych, niż jest ona proponowana. Jednocześnie, w zakresie w jakim darowizna, z powodu swojej wysokości, nie jest objęta odliczeniem od podatku, w dalszym ciągu podlega ona możliwości odliczenia od dochodu na dotychczasowych zasadach. Projektodawcy nie chcą bowiem, aby zwiększenie korzyści podatkowych dla masowych, ale „małych” darczyńców, spowodowało pogorszenie sytuacji osób, które dokonują większych darowizn na rzecz organizacji pozarządowych.

2.3 Symulacja skutków dla finansów publicznych

Według danych za 2018 rok, kwota odliczeń darowizn wyniosła 394.214.000 zł, a skorzystało z tej możliwości 552.979 podatników⁶. W celu dokonania uproszczonej symulacji skutków wprowadzenia proponowanych zmian, autorzy projektu przyjęli, iż średnio w Polsce dochody osób fizycznych

⁵ Informacja Publiczna pozyskana z Ministerstwa Sprawiedliwości

⁶ INFORMACJA DOTYCZĄCA ROZLICZENIA PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH ZA 2018 ROK, Ministerstwo Finansów, Departament Podatków Dochodowych, 2019, dostępne pod adresem: <https://www.podatki.gov.pl/media/5635/informacja-dotycz%C4%85ca-rozliczenia-podatku-pit-za-2018-r.pdf>